Astr

...rejar: Kometa z przestrogi niebieskiej w r. 1618 widziany.

KOMETA Z PRZESTROGI NIEBIESKIEY.

W Roku od Národzenia Bozego widziány . 1618, Miesiacá Listopádá w Niedzwiadku Zodiacznym z skutkámi pilnie vwazonemi,

PRZEZ
M. ANDRZEIA ZEDZIANOWSKIEGO.
Nauk wyzwolonych y Philozophiey Doktora.

* * *

Do Czytelniká.

DPiſałem Czytelniku miły z teráźnieyſzego Komety groźnego wſzytkie okoliczności tákże ſkutki náſtepuiace / y ktorym bárziey ſzkodliwe / iáko naipilniey pokázuiac Aſtronomicè, Phyſicè, Hiſtoricè, z przeſtroga. Zdać ſie byc przydłuzſze to opiſánie / ále przypomni ſobie że dluzſzy był Kometá / dlategom też przydał Podolániná / ábym watpliwego náuczył / ſmetnego pocieſzył / złoſliwy áby ſie vpámietál. tobie zas chec wiekſza do czytánia podał: gdyż

Omne tulit punctum, qui miſcuit vtile dulci.
Lectorem delectando, pariterq; monendo.

Vwazayże tedy wſzyſtko z pilnym baczeniem á pomni co mowi:

Eſaiæ 40.

Podnoście oczy wáſze ku gorze / á pátrzaycie kto te rzeczy ſtworzył.

ROZSADEK
O KOMECIE MIEDZY
Astrophilem y Podoláninem.

Z Dáleká gośćiu nád spodźiewánie tych czásow po- groźnych iedźieß? Astro.

Od Boryſthenu z Ruſkich kráiow iádę/ kędy krwáwa Bellona nieżyczliwe ſtoſſy záſádźiłá. Pod.

Czemuß ták fráſowliwy y wßyſtek práwie ſtrudzony ieſteś? gdyż przed kilká lat v ciebie w domu nád Bárem będąc/ ochotną myśl/ weſołe ſerce/ doſtátek wßyſtek vznałem. Astro.

Jeſt prawdá że Bog wßyſtkiego hoynie dawał/ ále gdy myśl wßcześćiu ſię wynośi vpadek y fráſunek przynośi: nádźieie niemáß/ bez oſtrożnośći y miłośći oyczyſte gránice wpokoiu ośieść: przydźie do tego y inßym obywátelom/ polá záśiane rękom pogáńſkim opuśćić. Pod.

Jeſt to rozum záięczy tákowe nowiny w tych kráiách ogłáßáć/ nie meżnego Podoláninà/ ktory do boiu ják Spártáńczyk meżny rodźi ſię. Astro.

Doznałem tego ſam ná ſobie/ że okrom náiázdow co rok nieoßácowány h/ ſąśiad drapieżny o ściánę/ ktorego znieść Ingens noxa. lepiey ze lwy y z ſmokiem mießkáć niżeli wſąśiedztwie złym. Doználi tego przed tym ſąśiedźi náßy dawni. Albáni/ Sykuli/ Achei/ Aborigenes/ Jberi/ że złych ſąśiádow ponośić nie mogli/ odeßli z oyczyzny wſpokoynieyße kráie. Do tego grozą ieſt przerážną teráźnieyßy Kometá/ y ſtráchem wźiętym w ſercách y w oczách v ludźi. Pod. Colu. mel: lib. 1.

Smielßy káżdy ná ſwym gruńcie niż Pogánin/ ieżeli ćię náwiedza w ſzły obyczay/ nie folguy mu/ á dla ſtráchu Niebieſkiego/ Astro.

siego/ nietrać sercá: bo iest to znák człeká mądrego y mężne-
go/ wprzód się nießczęściu przypátrzyć/ y bydź pogotowiu.
bełt ponieważ wprzód vpátrzony mniey ßkodzi zdrowiu/ gdyż
78. też przedśięwźięćie twoie Psalmistá pochwała. Niewierzyli
cudom iego/ przeto muśieli przez wßystek czas żywotá swego
bydź vtrapionemi. Nápomina Bog iáko Oćiec/ groźi ro-
zmáitemi rozgámi/ pod czás iáko lekarz/ syropy raz słodkie/
drugi raz gorzkie/ te ieżeli nie pomogą corrosiwy dodáie.

Pod. Przyznam to że ták Bog sobie z námi postępuie/ iáko oćiec
z dźiećmi straßąc nas. Ale ieżeli pracey y papieru nie żáłuieß:
Laër. staw się pomocnym Patriæ piorem/ iáko on Solon przećiw
Pizystratesowi. Pokaż co portendit Cometa, y iákiey mam
bydź nadźieie z strony oyczystych gránic/ co nie tylko mnie ále
y wßytkim zgołá/ ktorzy ták wodmenćie ryby chodzą/ odpę-
dźiß myśle z rozumu/ á postrách z sercá.

Astro. Nie iestem od tego/ iż z natury omnes scire desiderant,
wskydu niemáß słucháć potrzebne/ y czytáć godne rzeczy/ tyl-
ko chętliwiey się zábawiay tym rozsądkiem moim/ niżliś się przy-
pátrował Komećie ná powietrzu/ zwłaßcza ieżeliś pogotowiu
Diopteri nimiał. Bo rzeczy dźiwne/ osobliwie te/ ktore nie czę-
sto w oczách są/ trudne ná rozumie poięćie zwykły przynosić/
stąd rożnych sentenciy miedzy ludźmi pełno.

Co żeby snádniey rozum twoy poiął/ długiemi się rozmo-
wámi nie báwiąc/ wßytkoć powiem porządnie. Naprzód kto-
re iest przyrodzenie/ stąd rożność Komet pochodźi. Potym
Okoliczności do effektow przynależące przytoczę. Kometa ná
pierwßym weyźrzeniu nie może bydź stráßny/ sámego wistno-
śći swey consideruiąc/ bo ma początek bytności swey od przy-
rodzonych przyczyn/ ktore iż nam są znáiome/ nie mogą bydź
stráßne/ iáko y inße impressiones Meteororum, Kometa nic
inßego nie iest iedno máterya z żywiołow ziednoczona/ gorą-
cá/ sucha tłusta y kleiowáta/ wywyżßona ná trzećią Kráinę
wietrzną/ kedy snádnie zápał może wziąć od ognia tám gorą-
iącego

ka cego ábo też od gwiazd. Jednák przećie miedzy gwiazdy y Planety nie może bydź włáśnie poczytány / choćiaß zá powodem ich bywa formowány/ wyćiagaiac máterya lipka. Jáko ná przykład Słońce iest pomoca do rodzenia człeká / Aristoteł powiedźiał: sol & homo generant hominem, á przecie słoń nie idźie zá tym/ áby człowiek był przyrodzenia słonecznego/ że sol iest causa æquiuoca, Planetæ gdy by też były causæ vniuocæ/ mogłbych pozwolić / y Komety położyć w liczbe ich/ co stáć nie może. Consideruiac záś tákie Komety iáko nie często bywáia/ ták zá soba coś wielkiego / y rodzáiowi ludzkiemu nie przespiecznego przynoßa y nádáremnie krom karánia Bożego bydź nie moga. A nie przecz Kometá ponośi imie od Komy to iest włosow długich: ábo od Comitor/ to iest nástepowánia/ że nástepuia po nim kedykolwiek smetne nowiny według Sybillinowych wierßow.

A verbo comitor plerumq; Cometa vocatur,
Nam comitatur eum pestis gladiusq; famesq;.
Regnum mutatur, plebs peste, fame excruciatur
Mors furit, vrbs rapitur seuit Mare, gens operatur:

Tey máteryey iákowym sposobem iest złaczenie?

Przez długi czás moca Słońcá y inßych gwiazd/ puchy źiemne/ lipkie záráźliwe/ wysmálcowáne od podźiemnych ogniow z máteryey kliiowátey/ sáletrány / w dym sie práwie obracáiac/ do kupy wielkiey zgromadzone. Nie ináczey iáko w ciele ludzkim/ kiedy wilgotność w żyłach iest zápalona / tedy do mozgu idźie: potym zlepiwßy sie w kleb niemáły/ iáko maśśá iáka/ tám dopiero Kátáry rodza sie / w ty czásy też ktore iáko Kometá ßkodliwe sa / gdy spádna ná piersi. Nie zdáć sie drugim/ áby tá máterya byłá záráźliwa/ ábo śiárczysta/ ále iż wiele iest przykłádow v zacnych Autorow/ ktoremi sie ná ten czás nie báwiac przypomnie Roku 1510 gdy tyśiac y dwieśćie kámieni spádło z Komety smrodliwych á práwie śiárczystych. W Lombárdyey tákże trzy kámienie spádły śiárczyste z Komet y

Pod. Astro.

mety

mety/ ieden ważył funtow ſto ßeśćdźieśiąt: drugi 60. trzeći 20. po ktorych powietrze záraźliwe przypádło ná powietrzu.

Pod. Aſtr.

Zapał tákowych puchow iáko ſie dźieie.

Gdy iuż zgromadzenie y wywyżßenie tákowe ſie ſtánie/ dopiero zápali ſie Kometá dla trzech przyczyn. ☞ Pierwßa iż pod Mieśiącem/ w trzećiey Kráinie/ kędy wßytkie Meteora rodzą ſie/ iáko też y ten Kometá/ ieſt ogień/ ále ogień nie tákowy co my tu widziemy/ ale ieſt z przyrodzenia iákoby wiatr iáki ćiepły y goreiący/ ktory tákową gorącość á práwie przyrodzenie ogniá bierze/ od prędkiego obrotow niebieſkich biegu. Druga iż tákowa Kometá obieży wßyſtek świát przez 24 godzin/ y ták z prędkiey ágitácyey bárźiey ſie zapala. Przypátrzmy ſie ſámemu biegowi słonecznemu ktory zda ſie nam że ledwie ſie co pomyka/ iákoby ſpiąc/ á przećie vbieży przez godźinę/ ná ſwym okręgu 33450 to ieſt/ trzydźieśći y trzy tyśiące/ czteryſtá y pięćdźieśiąt mil Niemieckich/ iáko Alfraganus rozmierzył. Trzećia iż tákowa Materya dobrze ieſt przygotowána/ ktora ieſt ſnadna do zapału krotkiego abo długiego według máteryey. á to ſie przytráfia plerumq; ná ieśień. Do tego ma być abo vprzedźić Coniunctio gornych y złych Plánet.

Bieg słoneczny bárzo prędki.

Pod. ☞ Aſtr.

Tákowych Komet niebieſkich iuż rozumiem dźiśia/ iż ieſt Materya iedná/ Kráina iedná/ ſpoſob ieden/ á przećie ſkąd to ieſt/ iż w rozmáitośći oſob y form rożnych impreſſiones Cœleſtes pokázuią ſie/ czego pełno v Hiſtorykow/ y v nas.

Są záyſte rationes apparentes, ále rzekę iż Komety táko y inße znáki ſą táiemnicą Bożką y przeſtrogą karánia/ ktore Bog dźiwnym ſpoſobem pokázował/ y po dźiśdźień pokázuie/ rozumem ludzkim nieogárnione/ vpominaiąc wßytkich żeby ſie obáwiáli zakrytych ſądow/ ktore ſą niepoięte. Owo zgołá táko niegdy Athys/ Krezuſá Krolá Lidiyſkiego Syn/ od narodzenia ſwego niemy záwße/ gdy obaczył/ iż Cyrow żołnierz/ chćiał Oycá tego zábić/ z ćięßką biedą gwałt czyniąc naturze záwołał Nie zábiiay: ták Komety abo inße znáki chcąc

Herodotus lib. 2.

każdego przestrzedz / y ná nas záwołáć. Kto bowiem pośli? Roku 451. niebo gdy ná pułnocy gorzáło w płomieniu sámym záś iákoby drzewcá / záczym Attilá zachodne y pułnocne kráie poburzył. ſko ośmdźiesiąt tyśiecy ná plácu ludu położył w sámey Aquileiy 37. tyśiecy mieszczan zábił / ktorych by był żadną miárą nie dobył / kiedyby bocian wrożką swoią nie zátrzymał go / gdy obaczył á on dźieći swe z mieyskiey wieże ná ſtáwisko przenośi. Wźiął to zá znák zwyćięstwá / wnet z śiodeł ogień napaliwszy mury walił. Ktore° potym Sármátowie ná polách Kátalinskich zábili. Roku 979. Woyská były ná powietrzu widźiáne / zá tym Ottho podniosł woyne przećiw Grekom / porażeni Rzymiánie / Cesárz vchodząc / od żeglárzow poimány. Roku 1520 Tram był widźiány y tecza iákaś dźiwna w Wiedniu nad wieżą ś. Szczepáná / tákże w Słońcu y Mieśiącu dźiwne iákieś Krzyże / nie długo potym Turek do Misiey w targnął / y ná gránicách Węgierskich / krwie wielkie rozlanie vczynił. Białogrod wźiął. Woyná miedzy Károlusem Cesárzem y Fráncuzy powstáłá. Domowych dość przykłádow / gdy wieże nad zwyczay od wiátrow obálone / iáko w Wárszáwie / co potym było / iedno interitus Primatum, Heroū. Słupy ogniste / áli záraz bellum Ciuile y wiele indźiey złego. Drzewcá goráiące / zá tym Confœderatia / Teraz dwáy zbroyni ná powietrzu widźiáni ná południe potykáiąc się ná koniách / Tákże 3. Słońcá / y wiele inszych rzeczy w oczách y w vszách ludzkich pełno. Coby to znáczyło: trudno gádáć / pieknie ná to ś. Dámáscen odpowieda. Loquitur cum hominibus Deus, non modò humanâ linguâ per sacros vates, vt à peccatis auocentur, & resipiscant: sed non nunquā ipsis elementis in formas & imagines diuersas ad eorundem terrorem compositis.

Rożne známi Niebieskiey przestrogi.

Strico. uius w Kroni: Litevv.

Skądże nábywáią Komety biegu swego.

Pod. Astro.

Nábywáią od wiela spraw / ále osobliwie od tego / co iest przyczyną Komety / iákom wyższey powiedźiał: iż stáia się

zprzyczy-

przyczyny niebieskiey y gwiazd pewnych/ kiedy Plánety złośliwe á gorne spolecznie złączeni/ ábo nieprzyiáźnie ná sie poglądáią: ábo gdy też iákie záćmienie w znaku ognistym vprzedźi/ ktore do śiebie máterya ciągnie/ dla sprawcow przedniejszych w záćmieniu/ ktorzy bieg spráwuią Komety według przyrodzenia swego. Ná przykład w ziołách widźiemy że Rabárbárum ciągnie chumory choleryczne/ gdy go kto vżywa. Agáryk Phlegmę/ Eleborus Melancholią: że tákowe rzeczy iákowe są z natury swey tákowe ciągną. Jásna rzecz iest y w kámieniách/ iáko w Mágneśie/ ktory żelázo ciągnie/ w Compáśiech Gnomon pokázuie gwiazdę Polárem pułnocną/ ná ktorey sie niebo obraca/ iáko ná ośi koło. Tym sposobem właśnie Komety nábywáią biegu y farb/ Plánet swych náśláduiąc/ o czym niżey sie dostátecznie dotknie. Inszych Causas ták proximas iáko remotas ná ten czás nie wspominam: gdyż dosyć o tym Philosophowie máią. Ná dictum tylko pomnie Aristot. lib. I. Meteor. Cap. 7. że in obscuris, & quæ sensu comprehendi nequeunt sufficit probabilitas. A do tego że in prodigiis quæ videntur esse vsitata naturæ spectacula. finalis causa consideranda. Tákowych impresiy dwoiáki skutek iest/ dobry y zły. dobry/ że wilgości iádowite y záráźliwe z ziem y z wod wyćiągnione ná wysokośći wietrzney przez ogień bywáią zniszczone/ zátym sie powietrze purguie. Ták czynił Hippokrates gdy powietrze záráżone było/ w Peoniey/ w Tessáliey/ y w Grecyey od wilgotnośći iádowitych/ lásy kazał zápaláć áby powietrze czyśćił. Wspomina Plinius o Komećie dobrey wszystkiemu świátu/ ktora sie zá Augustá Cesárzá pokazáłá. Toż Roku 1093. tákże 1506. obfita żyznosć nástáłá że też iedná kopá dawáłá po kilkanastu korcy/ owo zgołá rozńie záwżdy Komety okázuią swoy effekt/ iednym dobrze/ drugim licho/ iednemu wesele/ drugiemu smutek. Lecz/ iáko tákich effektow dobrych rzadko sie przytrafiá/ ták też prozno o nich mowić/ Pięknie Cicero. ab vltima, inquit, antiquitate, memoria notatum est,

Dwoiáki skutek impresiy

Lib. 2. Cap. 23

Lib. 2. de natura Deor

ûm est, Cometas semper calamitatum prænuncios fuisse.
Drugi zás skutek Komet iest zły / ktory często abo záwzdy
przytráfia sie skodliwy: ten pokazeć trzemi sposobámi Historicznym Physycznym / Astrologicznym / przystąpiwszy napierwey do Kometographiey.

Czuyny Astrophile przystępuiesz do rzeczy iákobyś teraz záczał: á mnie iuż sie cknie na żołądku że sie długo báwisz. ☞ Pod.

Astr. Jest to cnotá dobrego náuczyciela szczerze pokazáć: gdybym zás chciał krotko musiałbym węzłowáto / á tybyś wiele zyskał / iák ná málowánym obiedźie: Jeslić sie cknie / słucháć mnie było o Agáryku / wszák go koło was ná ślakach czarnych pełno. Teraz widzę iáko tu tesknisz przy tych rzeczách. á coż goniąc Tátárzyná pewnie zá oknámi záraz struchleiesz / nie dziw że o sobie wątpisz / Fortitudo y Perseuerantia iest to wielka cnotá Zołnierska.

Pod. Muszę przyznáć co prawdá iest / iżem dźiśia mędrszy niż wczorá / chętliwie słucham twey Cometographiey.

Astr. Gdy sie Kometá miáłá záczą́ć / vprzedziły pierwey dwie Coniunctie szkodliwe: pierwsza Jowiszá y Marsa 14. Ianuarij / ☞
druga Saturná y Marsá 9. Iunij, te co spráwiły / głośny iest dzwonek Marsow ták ná podolu / iáko też Jowiszow w innych Páństwách. Tedy tákowe złączenia zwykły bywáć niepoślednieysza Komety przyczyną / zápalaiąc materyą preparowáną / co sie stáło Mieśiącá Listopadá / in Scorpione dniá sub iudice lis est, ábowiem gdy sie zápalił nie záraz był widźian częśćią dla pochmurnych obłokow / y gwałtownych wiátrow / śniegow: częśćią dla bliskośći słońcá: Widźieli go inszy postronni ludźie y tu okoliczni / iáko wiem ex relatis 17. Listop. A my bez wątpienia obaczylibyśmy byli / sublato medij impedimento. Ja obaczyłem w dźień Ofiárowánia Panny Máryey to iest 21. Nouemb. około 15 gradus: Niedźwiadká / ná co wiele ich pátrzáło. Widźieli go y ći ktorzy ná wieżách czuwáią tegoż dniá że od południowe ku pułnocy zemu

Come tegra, phia Vrano-scopi ca.

 kráiuną.

nádawał się. Potym w dźień ś. Káthárzyny / był około 13 grádu: szłá wsteczným biegiem o godźinie 12 ná horyzonćie Krákowskim. Zmocniwszy sie ták przez te dni / dopiero 29 Nouemb. czerwony práwie według Marsá z wielką luną rośćiagnał sie / názáiutrz także: inszych dni dla śniegow y obłokow pochmurnych nie mogliśmy zoczyć. Potym 5. dniá Grudniá w stopniu 4 cum latitudine 22 kedy intercipiuntur grad. longit. 6. latitud: 13. ná dni 6. á per regulam proportionum medij motus longitud: iednemu dniu służy grad. 1. lat 10. Dla tegoż z przodku nie wiele grad: vbiegał Kometá / że in minori latitudine był / kedy iest maior quantitas graduum, odpráwiwszy bieg in signo Scorpij wstąpieł ná 30. grad: Libræ. dniá niemal 10 Grud: kedy iuż motus był: velocissimus: iż circuli propinquiores polo contractiores sunt: á tu miotłe swoie / ábo ogon długi rośćiagnał Saturnowey fárby / w ś. Thomasz przyszłá práwie do Signum Virginis, nie dáleko wozu niebieskiego iuż słábieiąc w biegu y w pożarze swym. w Wigilią Bożego Národzenia áż do 21. widźiány / to iest w dźień ś. Jáná bárzo lichy w nászym Zenith / kedy też práwie zgasł / bo od tegoż czásu wiecey nie był widźiany / pilnie tego dogladáiąc / ábo też pod źiemią zgásł. świećił tedy probabiliter mowiąc y widząc 36 dni, Godźiełoć sie tu było inszych terminow záżyć in demonst ratione, y stellas ktore przechodźił wyliczáć: ále ná pioro Polskie oglądáiąc sie / y ná twoy rozum / iák o żeláznym wilku zrozumiałbyś był / wolałem włásną rzecz tobie obiáśnić / skąd rozumiey przyrodzenie y rożność Komety inszych czásow.

Pod. Wyliczenie gradusow mnie máło potrzebne y komu inszemu / ia tylko chcę wiedźieć / co ten Kometá portendit iezeli tristia, ábo læta.

Astr. Ná tákie pytánie trudno sie ma Cathegoricè odpowiedźieć że to sie dźieie przećiwko zwyczáiowi. Sam Bog wie co to zá rozgá będźie / wszakże ná to pomniąc co mowi Prorok: Bog

niebie-

niebieski może taiemne rzeczy obiáwić/ bo iego iest mądrość y Daniel
siłá. On dáie mądrym mądrość á rozumieiącym ich rozum: 2.
on obiáwia co głębokiego iest y skrytego. Dla tegoż zá nátrę-
cá może ten bydź poczytány/ iáko Polidorus Virgilius mowi lib. 1.
że są niektorzy mędrcy tácy / vt etiam rationem reddere
sciant, cur Iupter in sua cœlesti sella sedendo interdum dex-
trum pedem super sinistrum reponat. Wielkiey ostrożności y
pilności trzeba/ żebyśmy tego nie twierdźili o czym grunto-
wney wiádomości nie mamy. Jednák zdánie swe przykłádá-
iąc do przyczyn náturálnych / tudźież też y Historiy domo-
wych / zwłaszczá iż wszytkie apparitiones Niebieskie/ iáko ná
końcu wypiszę co ich kolwiek było/ żadne nie były ták prożne /
żeby zá sobą nie miáły przynieść iákiego znácznego przypadku
woyny / głodu / moru / powodźi / wichrow/ y inszych rozmá-
itych Plag/ ktore zá tákimi znáki przychodźiły. Przystępuiąc
tedy do opisowánia tych effektow teráźnieyszego Komety/ ze
wszytkich Circumstánciy iáko Ptolomeus vczy potrzebá wzor
bráć. Fárby w tey Komećie troiste były widziáne / ktore po- Fárby
chodzą częścią od Máteryey: częścią od Gwiazd. Z przodku
byłá fárbá czerwono pałáiąca / ktora znáczy Marsowy regi-
ment / w pośrzodku śniada dla Sáturná / Zátym przemien-
na dla Merkuryusá. Te fárby znáczą dla swych Signifikato-
row / odmienność praw/ sedycye: náiázdy: y rożne choroby
po rożnych Kráinách. Bieg troisty pokazuie się w Kome- Bieg
ćiech / ieden iest Cometes Stationarius to iest / gdy ná miey-
scu stać będźie / tákowy rożne sedycye przynośi. Drugi bieg
iest regularis od zachodu ku wschodowi domowego nieprzyiá-
ćielá znáczy. Trzeći / gdy przećiw biegowi własnemu idźie /
to iest od wschodu ná pułnocy ku zachodowi/ iákowy był bieg
tego Komety: znáczy nieprzyiáćielá ex partibus Meridiona-
libus. Przegrażá odmienność państw: zepsowánie praw: y
inszych vćiskow obawiáć się potrzebá: nie ták dálece nam / iá-
ko inszym kraiom bárźiey/ Pułnocnym też kraiom obawiáć

 się że-

ſie żeby nieprzyiáźny ſamśiad nie pladrował / vdáiąc ſie zá
ogonem tego Komety. Wſchodne też kráie niech nie wykrzy-
káią / bo ich Coniunctio nástepuie oſtra / kedy nie raz przy-
boleią. Kto ſie dobrze przypátrzył Koſmográphiey / á Ko-
mete vważył teraz rzekę że ßłá przez Zenith Konſtántinopoli-
tánum z przodku / ßłá y przez merydian Mechá gdźie Má-
chomet leży / tám ſie pierwey effekty pokażą / day Pánie Boże.
Obaczy Máchomet odmiáne w ſwym Alkonorze: by też wßy-
tkich ziemiá pożárłá / do bieſá z tákim ſamśiádem. Lecz bár-
źiey vzná mutácyą zá pieć lat. Do tego Kometá kwápiłá ſie
ku pułnocy kedy znák ieſt ſuchośći / przeto zá zdániem Phiſi-
kow / Kometá ten przynieśie niepłodność źiemie / z zbytniey po-
niewaß ſuchośći wilgość nißczeie / ktora źiemiá buyna y pło-
Signa Zodiaci. dna oſtáie ſie. Nástepuią ſigna Zodiacy. Kometá ten po-
kazał ſie w Niedźwiadku / in ſigno fixo, venenoſo. aqueo,
phlegmátykom ſłużąc / kedy ieſt Marſá exaltatio, terminus de
☞ I. Vznánie żyznośći. canatus, znák práwie nieżyczliwy / ktory choroby záráźliwe /
frebry ſrogie / morzenia nieznośne / podágry / pleury / bie-
gunki / tym oſobliwie przynieśie obywátelom / ktorzy podle-
gli temu Niedźwiadkowi / iáko Wiedeń / Patauium Mona-
cum, Suecia Occidentalis, Bauaria ſuperior, Lwow / od
náiázdow y pladrowánia ſedyciy rożnych / nie będą wolni.
Ale z nieprzyiaćielſka wiekßa ßkodą / iż tám ſignifikator po-
gáńſtwá okrutnego ma detrimentum. Doſtánie ſie z potentá-
tow możnych żałoby: od trućizny też wielom ſtrzedz ſie po-
trzebá. Ná to też pilne oko mieć przyſtoi / áby zprzyśiężenie
☞ 2. miedzy poddánemi nie vroſło. Z niedźwiadká przeßedł Ko-
metá in Libram, kedy znák ieſt człowieczy wietrzny / domi-
natur Venus, exaltatur Saturnus, ſkąd Kometes náważy
chorob łáßtem ciężkich / ták Monárchom iáko y białymgło-
wom wynioſłym / co ſie nabárźiey ná Jeśień pokaże / y wie-
le inßych dźiwnych ſpraw. Niech ſie w czás poczuwáią Ká-
kuſy / Fránkoforth / Seres Sundgauia, Antuerpia, Spira, Vi-
enna, Li-

enna, Liuonia, y insze mieyscá przyległe. Odpráwiwszy ten znák Kometá przyszedł motu tardiori ad signum Virginis terrestre, ktore iest commune Melancholicis: spráwcą iest Merkuryus naukom y vczonym pisarzom / náráżi głowy nie iednemu / záwrotow dziwnych / námiesza turbáciy y niezgod / náczyni znácznych szkod: kupcom. krzywdy y spráwiedliwości vszczerbienie: miedzy białą płcią choroby rozne / gorączki nieznośne. Miástá y Kráiny te niech sie obawiáią. Græcia, Croacia, Caringia, Silesia inferior, Vratislauia. Z tąd iuż vważay effekty Kometophisiczne / ták od Plánet ktorzy spráwuią / iáko y znákow w ktorych sie Kometá báwił. Jeżeli w ziemnyych iáko in Virgine, tedy nie vrodzay. przyczyná dla suchości / że wilgotność ziemna wysuszona bywa. Ná co czytay remedium w Prognostyku moim teg rocznym. Tákowy Kometá był zá Cesárzá Kláudyuszá / ktory wielki nie vrodzay y głod spráwił. Orosius świádczy Roku 1005. że wiele ludzi znáydowáło sie tákich / ktorzy corpora furum, é patibulis detracta, sumebant, y trupow dobywáli. Jeżeli záś Kometá w wodnym znáku / iáko w Niedźwiadku nie vrodzay y choroby ćiężkie dla dżdżow gwałtownych. ták iáko było zá Henryká Cesárzá / gdy w Konstántynopolu trzydźieśći tyśiecy ludźi głodem vmárło: Jeżeli w wietrznym znáku / iáko in Libra, tedy wiátry niepowśćiągliwe / iáko 1265. po wszytkiey Skocyey budowánia połamał wiátr / y ognie rozniesione od wiátrow / ostátek popaliły. Come tophysia.

Doznawamy też częstokroć gdy záćmienia ktorego Roku pánuią effektow nieforemnych. Do tych znákow przyłącza sie záćmienia / kedy Saturnus rządźi tych wszytkich effektow nábáwi. Jest też y Mars in Libra teráźnieyszego Komety kedy ma detrimentum, náwárzy wiele złego / Jest y Merkurius / doda porády ná złe.

Z tákowych effektow Phisicznych dochodzą effektow Polityczynych / ktore non per necessitatem sed per inclinationem fiunt. Politia

ſiunt, iákom pokazał w Kalend: te° Roc: in præfatione ad Illuſtrem & Magnif. DD. Zbigneum Oſſolinſki. Rzecz iáſna że actus actiuorum. ſunt in patienti diſpoſito, kedy wiekßa diſpoſitio iáko in corporibus delicatis, tam bárziey ßkodzi Kometá. Ná ſobie widźiemy częſto gdy pochmurne niebo / ábo niepogodny czás tedy też ludźie włáśnie iáko oźiebli chodzą / Jeżeli wietrzna conſtitutio nie ieſt vtemperowána / zá tym idźie że y wiatr / ktorym żyiemy wiecey / odmienia temperámentum w nas / á żarzy cholere / ſkąd pochodzą ſedycye / náiázdy / zwády / nákoniec / woyny / non per ſe, ſed per accidens.

Pod. ☞ Już teraz bacze iż dá ſie w znaki ten Kometá / nie tylko poſtronnym narodom / y przyległym ſąmśiadom / ále też y nąm żalu ſie doſtánie / á iáko mniemam ná Podolu trzebá ſie gotowáć / tylko chce ſie dowiedźieć / rychłoli ſie otworzą te effekty y długo trwáć będą.

Aſtr. To poznáć wedle czáſu / około ktorego ná powietrzu Kometá świecił / y ná ktorey częśći świátá / y w ktorych znakach.

Rychłość effektow. Pokazał ſie ná wſchodźie / tedy effekty záraz ábo vprzedzáią ábo náſtępuią / ktorych iuż w vßách pełno / przećie nie tu koniec przeßedł dwá znaki choćiaż niezupełnie / w trzećim zgáſł tedy przez dwie lećie będą trwáć effekty rożne. Ratio, bo świecił in ſigno fixo, mobili, á in communi zgaſł / ſkąd ſie dochodźi iż káżde ſignum znáczy Rok / nád námi ſie Kometá obrácał / y w náßym wierzchołku zgaſł trzebá ſie poczuwáć.

Wielkość Kometý. Z wielkośći tákże Komety opowiedamy ćiężkość / y przykre ſkutki. Kometá ten z przodku vkazał ſie ſtráßny / że ludźie nieſpodźiewánie nań weyrzawßy wołáli że gore kedyś / áli Kometá świát pali tákże gdy był wywyżßony / długie promienie kto báczył przyzna : tedy długi czás znáczy. Tu ktoby chćiał wiedźieć tey Komety wielkość / niech vważy z ſobą gdy dom ábo miáſto opodal gore / w te czáſy zda ſie ſnopek wiáźnie gorąiący ábo świeczká. Co tu rozumieć o Komećie / ktory przez kilkánaśćie tyśiecy mil od źiemie wyſoko ieſt : rzekę

że ie ſt

że iest więkſzy niż ziemiá wſzytká trzy ſtá ſet rázy. Ziemie wſzyſtkiey iest mil pięć tysiecy cztery ſtá / ktora zá pułczwártá látá Kurſor może obyść vchodząc ná kożdy dźień po czterech milách. Nabliższy Mieśiąc zda ſie bydź od źiemie / á przecie ták wielki przećiąg iest do niego / że ći ktorzy przez instrument prawdy doſzli / ktore fałſzowáć nie mogą / náleźli mil iákich my vżywámy / śiedmdźieśiat tyśiecy y dwá ſześć ſet y śiedmdźieśiat 72670. y pułmile. A do oſmego niebá ná ktorym śliczne gwiazdy widźiemy / mil iest 22042772. to iest / dwie dwádźieśćiá Mil tyśiecy / czterdźieśći y dwá tyśiace śiedm ſet y dwie Niemieckie mili.

Powiedźiałem wyżey że Coniunctie ſzkodliwe złych y gornych plánet wáżą nie co do Komety / iáko y záćmienie: tedy też y do effektow ieſzcze przyłożą ſie / ktore iákoby ſzkodliwe były / przytoczę kilká świeżey pámięći Coniunctii. Byłá Coniunctio Saturná y Marſá / in Cancro w znáku wodnistym Roku 1404. zátym Europá wſzytká niemal nabárźiey śćiśniona / gdy vtrácona Grecya / Cappadocia, Pamphilia, Rhodys, Cypr, Macedonia, Vngaria, Styria, Zydźi po wſzytkiey Niemieckiey źiemi popaleni / iż źrzodłá y studnie trućizną záráźili / aby tym mogli Chrześćiány wygubić. Powodźi do tego wielkie były / nie że dżdżow / ale właśnie z żył źiemskich / iákoby ruptæ abyſsi z wielką ſzkodą po wſzytkim świećie. Powietrze tákże gwáltowne było / że vmárłych ludźi liczbá / przewyżſzáłá żywych / trzęśienie źiemie Sektá Adámowitow nástáłá. Miotłá ná powietrzu vkazáłá ſie / ktora zá Leodiom Miástem Niemieckim vpádłá / y zabiłá ludźi czterdźieśći tyśiecy. Prusowie powstáli przećiw Władysłáwowi Krolowi Polskiemu / ále tego przyleżeli. Tákoważ Coniunctio byłá lat temu dźiewiećdźieśiat y pięć / po wſzytkiey Polſzcze był głod wielki / powodź wielká we Włoskiey źiemi / kilká Miast morze zátopiło / we dwie lećie potym / gwáltowne powietrze / W Kráko: w Wielkiey Polſzcze. Tá- Złączenie gornych plánet złośliwe.

tárzy na Podolu / y ná gránicách Litewſkich wielką ſzkodę poczynili. Królá Węgierſkiego zábili.

Lat temu 75. gdy in Scorpio Coniunctio byłá / powietrza w Niemieckiey ziemi / woyny wielkie / miedzy Ceſárzem y Xiążety: Sprzyśiężenie chłopſtwá przećiw Pánom właſnym powſtało. Táka Coniunctio lat temu 48. gdy Turká ná morzu porázono / 15 tyśiecy poległo / 5. tyśiecy żywcem poimano / więźniow y galer wiele odbito. Tákże 1606. co było pytay ſie. Nuż Roku 1618. były dwie Coniunctie, iedná

Tegoż Roku Párelia

Iowiſzá y Marſá / tákową w religiey wielkie ſpory czyni y hereſie wznawia. Toż zwykły Párellia kiedy 2. abo 3. słońcá widziane bywáią zá ſobą przynośić / co tego Roku widziano ná południe. Druga Coniunctio byłá ták Rok / Saturná y Marſá / co ſpráwiłá / ſerce ſie kráie od żalu ná Podolu.

Tákowey Coniunctie przypádną ná bez Rok / Iowiſzá y Marſá in ſigno igneo, kedy ieſzcze effekty będą trwáć Komety / áli nieſzczeście zá nieſzcześćiem: á w tákowym znaku / rzadko bywa dobrze. To z tąd káżdy wybaczyć może / iż ſą niewymyſły tákie Coniunctie / bo dáły ſie dobrze przed tym / y po dziśdzień ludziom znáć. Do vtwierdzenia zás ſkutkow pomienionych z Komety / obiecałem przytoczyć Hiſtoricè, do ktorych ſamże nas vpomina Prorok: Podnośćie oczy wáſze ku gorze / á pátrzaycie kto te rzeczy ſtworzył: Napominam tu owych / ktorzy tych znákow nie vważáią / nie ináczey iáko Cyklops v Homerá mowi: O amici neſcimus vbi ſol occidat, aut emergat, niewiemy kedy Słońce wſchodźi ábo záchodźi. Nápomina y tych / ktorzy zniewáżáią tákie poſły / y lekce ſobie ważąc / chcą ſie ná ſutáni pokázáć / vpornie ráczey / niż mądrze / o tych znákách Niebieſkich mowią. A ſignis cœli nolite timere, quæ metuunt gentes. Niech im teraz Ludouicus Primus Ceſarz Chrześćiáńſki otworzy oczy / ktory gdy obaczył że ſie zápalił Kometá ná powietrzu / bárzo ſie zleknąwſzy rzekł do Egmundá Aſtrologá / iż to nic inſzego nie znáczy tylko

☞ Eſai: 40. Hiſtori Cometes. ☞

czy/ tylko odmienność Krolestwá y śmierć wielkich y zacnych ludzi. Astrolog iáko mądry Páná nie frásuiąc pochlebił y po- ćieszył Xiążęcymi słowy. A signis cœli nolite timere, od- powiedźiał mu dosyć pobożnie. Timeamus Conditorem hu- ius Cometæ, non Cometam: & laudemus eius clementiam, qui nostram inertiam cum peccatores simus, talibus admo- nere dignetur iudicijs. Nikogo się inszego bać mamy/ iedno tego/ ktory nas y gwiázd niebieskich stworzyćielem iest: po- winnismy iego łáskę niezmierną z tąd wychwaláć y sławić/ ktory násze gnuśność/ gdyżeśmy grzesznemi/ tákimi prze- strogámi nápominać zwykł. A iż te rzeczy ktore Bog okázu- ie ná káżdego w obec ściągáią się/ wszyscy też społecznie stá- ráć się máią/ áby zá polepszeniem łáske v Páná wiecznego zie- dnáć sobie mogli. Zátym plagá wielka/ ná Rzym y ná Wło- ską źiemię vderzyłá/ że Rzym Pogánie obtoczyli/ Kościoły Piotrá S. y Páwłá spustoszyli/ koni weń nástáwiáli/ ktore potym tenże Ludowikus precz odegnał/nabożeństwá w przod postánowiwszy. Toć ia też powiádam: że nie trzebá się bać Komety/ ale obawiáć się potrzebá tym/ ktorzy Komet náro- bili dziwnemi wilgotnośćiámi.

Ro: 1211. Kometá ná wschodźie ku zachodowi ná pułnocy bieżał/ zatym narod sprosny Tátárski/ wielkie roślanie krwie vczynił. Teráźnieyszy też Kometá/ y wschodnich Miesz- kańcow náráźi/ ktorzy iáko wiemy/ gdy grzmi/ ábo znák nie- zwyczáyny iáko Kometá ná obłokach się pokaże/ záraz do niego strzały wypuszczáią/ ábo z dźiał biią/ Contemp znáć- czac/ iákoby indźiey odpędzáiąc tákowe przyszłe vtrapienie/ od tákiego znáku. Niech rozumieią iáko chcą/ pewnie táka wzgárdá znákow/ nie odrze się im sucho. Niech Otomáński narod/ (iáko niegdy Amilkár/ w dźieśięći lat syná swego przyprawił Annibalá do tego/ żeby mu przed ołtarzem po- przyśiągł/ bydź wiecznym nieprzyiaćielem Rzymiánom) przysięga iáko chce ná Máchometskie práwá/ wiecznym być

 nieprzy-

nieprzyiacielem Chrześćiánom / przećie tych czáſow wielkie ſzkody odnieśie. Dozna ieſzcze Támerláneſá młodego / ktory go ledwie w klatkę nie wſádźi / co day Boże. ſam ich Significator detrimentum teraz odnioſł / niechże oni z nim poſpołu.

Roku tákże 1337. Tátárowie wiele ſzablą y ogniem pobroiwſzy. Zamek Lubelſki oblegli / ktorego dobywáli vſtáwicznemi ſzturmámi przez 20. dni. Lecz gdy Cárá Tátárſkiego z Zamku ſtrzałą zábito / zárázem z wielkim hukiem vderzywſzy w ſáydaki odćiągneli.

1277. Kometá ná południe widźiány / y niebo tákże w pułnocy zbyt iáſną świátłośćią iáſnie świećiło / znácząc Monárchy Polſkiego Boleſłáwá wſtydliwego / dług żywotá zápłáćił / co ſie ſtáło. Otto Krol Czeſki gdy woynę zwiodł z Ceſárzem Rudolphem ná plácu zábit.

1403. Kometá był ná wſchodźie. Zátym Támerlánes Citárzyn / przeſzedł Azyą z woyſkiem Milionem / ktory Báiázetá Cárá Tureckiego poimawſzy / w klatkę wſádźiwſzy żeláżną ná pośmiech z ſobą woźił.

1477. Kometá był czarny / zátym drogość wielka / dla ſuchośći zbytniey przez trzy látá / że láſy od Słońcá zápaliły ſie / Száráńcza v powietrze ſrogie. Karolus ná woynie zábit. Michometes Węgry pladrował / tegoż Roku vmárł. Tákże vmárł Krol Angielſki / Krol Fráncuſki.

Roku 1492. Vkazáły ſie woyſká ogromne ná powietrzu potykáiące ſie / y chrzeſt iáko od zbroy ſłyſzano. Kometá przez dwá Mieśiącá gorzał. Słońcá tákże 3. widźano. Effekty dźiwne náſtąpiły y długie / przez kilká lat. Woyny miedzy bráćią Olbrychtem y Włádyſłáwem Krolewicámi Polſkimi. Káźimierz Monárchá Polſki vmárł. Włádyſław Káźimierz Turká pogromił znácznie. Sády kwitnęły / in Ianuario Februari y, iednák w Mircu od ſrogiego mrozu wniwecz ſie obróćiły: Niſzy ná Bukowinie polegli. Włádyſław Krol Węgierſki vmárł.

Roku 1499. y 99. Kometá przez 18. dni świecił/ znáczył one plagę srogą Pogáńską Cárá Prekopskiego gdy ziemię Wołyńską/ Podolską/ Polską / poczawszy od Bełzu zá wiślę precz/ áż do Brześcia Litewskiego splądrował. tákież Trácya / Mácedonia / Azya / Grecya / y Tátárskie hordy / bráńcámi Ruskimi y Polskimi były nápełnione. Potym ná wschodzie Miesiącá Nouembra, siedmdziesiąt tysięcy Turkow ná podole wtárgnęło/ y w ciąż szli precz ogniem y żelázem robiąc / áż ich sam Bog skárał / że ich 40. tysięcy od mrozu srogiego y śniegu gwałtownego pozdychało / ostátek pobito.

Roku 1506. Kometá przez 20. dni trwał ná pułnocy / circa polum arcticum. Tegoż Roku kulá okrągła ognista / bárzo iásna / z obłokow przed Zamkiem Krákowskim/ iedney nocy spádłá: w ten czás Alexánder Krol Polski / z świátem się rozstał. Tátárski naiazd odpędzony dla czuyności. Krol Hiszpáński vmárł. Woyná miedzy Persem y Wenetámi.

Roku 1527. Kometá strászny widzian: zá ktorą Turek ziemię Węgierską plądrował. Budzyń wziął/ Wiedeń obległ. Po wszytkiey Niemieckiey ziemi/ grad wielki spadł. ktory drzewá / zboża / winnice / potłukł / zátym głod.

Roku 1533. Kometá długo gorzał/ miedzy Chrześciány/ w Węgrzech woyná v Budzyniá. Tyberys Rzym zátopił. Powodź wielka w Polszcze: Turcy do Niemiec znowu / ktorym Karolus odpor dał.

Z tych wszytkich dowodow Podoláninie miły / vważay czego się spodziewáć / trway przećię meżnie / gdyż: Fato rerum Prudentia maior. Miałcibych był więcey powiedźieć/ tylko krotkość czásu / mnie y tobie báwić się nie każe.

Owo zgołá strászne Komety znáczyły
Nic dobrego / kiedy się w obłokach świećiły.
Suchość/ drogość/ szum wiátrow / wichry/ tákże wody.
Záráźliwe powietrze / odięćie świebody.

Smierć wßech ſtanow/ y woien okrutnych wzrußenie/
Odmienienie Páńſtw/ Kroleſtw / ziemi ktemu drżenie.

Pod. Widzę teraz bydź więcey żołći ná końcu powieśći / niż miodu ná pocżatku: trudno to będźie zieść com ſłyßał. Jednák ieżeli ieſt ná świećie iáki plaſtr z miekcżyć te Komete / pokußę ſię przyłożyć / co powieß bydź zdrowego y pomocnego:

Aſtr. Chętliwie rad powiem/ chceżli bydź zdrow/ przyimiß odemnie.

VOTVM NA KOMETE.

POkazałem oſobę wßytkiey Komety / że ieſt przeſtrogą przyßłego ná świećie vtrapienia/ dla przyczyn pomienionych / cżego Hiſtorye potwierdzáią. Przeto ma bydź zániecháná wzgárdá tákich cudow / żebyſmy gorßemi nie byli niż Pogánie/ ktorzy przez tákie Cudá do wielkiey boiáźni przychodźili/ Bogom ſwym rozne ofiáry y modły ofiárowáli / áby ich mogli iáko vbłagáć. świádcży Liwius: Rzymiánie mieli kilká oſobnych Kśiężey: było názwánych Sodales Titij, ktorzy Kśięgi y wierße Sybilinowe cżytáli. Ci / ile ſię rázow
Decad. 5. niezwycżáyne znáki pokázowáły / ad puluinaria Deorum, przez długi cżás modlitwy cżynili po wßytkim Páńſtwie.
Lib:1. Toż kiedy kámienie z niebá pádáły / mowi Liwius: że Con-
Dec. 5. ſules hoſtias maiores immolarũt, & diem vnum circa omnia
Lib. 5. puluinaria ſupplicatio fuit, 50 capras in foro ſacrificauerunt.
Dec. 4. A gdy krew z dżdżem ſpádłá byłá: Hæc prodigia hoſtiis ma-
Lib. 4. ioribus procurata ſunt, & ſupplicatio omnibus Dijs, quorum puluinaria Romæ ſunt, indicta eſt. To Pogánie cżynili/ ktorzy żádney znáiomośći o Bogu prawdźiwym nie mieli / á przećie iáka boiaźń w nich/ śmiáłemi ták nie byli / áby ſobie lekce ważyli. Náucżyli ſię dobrze od Numy Pompiliußá / Fundatorá Religiey ſwey / że poſsibilius eſt Ciuitatem ſtare ſine ſolo, quàm Rempublicam ſine Religione: do niey ſię záwżdy vćiekáli/ y tám ſwoie Anchoræ Rzecżypoſpolitey

chorey znáydowáli. Piße ieden. że Bruty y Lukány Miásto Turyn zgubić chćieli ktorego Rzymiánie bronili. Zebráły się woyská / ále Rzymiánie nie śmiele náćieráli. Vkazał się im młodźieniec dźiwnie vrody piękney y wysoki / ktory woysko Rzymskie ná Lukany przywiodł: y zdárzyło się / że Rzymiánie dwádzieśćiá tyśiecy woyská nieprzyiaćielskiego pogromili / á pięć tyśiecy ludźi poimáli. Kiedy potym Hetman woyská Rzymskiego / vpominki káżdemu żołnierzowi zá iego dźielność oddawał / pytał się pilno o onym młodźieńcu / áby go też był przed inßemi vßánowáł / ále go ználeść nie mogł / áni się o nim dowiedźieć. Rozumieli Rzymiánie że on młodźieniec z niebá im był ná rátunek posłány / zá co mu Vota rożne oddáli záraz: Owo zgołá rozmáitemi sposobámi stáráli się znieść strách z serc: ważyli y zdrowie / nie ochrániáli ozdoby swey / iáko Kárthágińskie Mießczki z vrzynáły włosy ślicznie strzepione / czásu potrzeby Oyczyzny swey / żeby z nich mężowie ćięćiwy czynili do łukow. Val. Max.

V Homerá stoi / że woysko wiecey się ná wießczká Kálchántá oglądáło / niż ná sámego przełożonego Hetmáná. Bruxillus Philozoph zacny / miásto testámentu Senatorom Rzymskim / gdy iuż vmierał / táiemną rzecz do záchowánia Rzeczypospolitey: od bogow powiedźiał: Romulus Oćiec nász Rzym záłożył. Numa Capitolium. Ankus murámi obtoczył. Brutus od Tyránnow wyzwolił. Kámilus Fráncuzow z Miástá wypędźił: á ia obfituiącym w bogi zostáwiam / ktorzy lepiey będą Miástá / á niżeli mury ábo mężowie bronić. Bo więcey iednego Bogá przyiaźń / ániżeli wßytkich ludźi moc ważna: maćie Mátkę Berecyntyą / do vbłagánych rozgniewánych bogow / oná vśmierzy nießczesne przypadki / gdy się do niey vćieczećie. To ták Pogánie w nießczęśćiu swym do bogow o pomoc vćiekáli się / wątpiąc o swey Rzeczypospolitey: Roku 541. we Fráncyey gdy niebo goręiące widźiano / á krew

Kometá.

z niebá pádáłá znácznie / zátym woyná miedzy brácia ro- dzono powſtáłá / y woyſka ná plác vßykowáne poſtáwiono. wnet Mátká Krolewiców onych / z poſpolſtwem vdáłá ſie ná Modlitwe / tym czáſem tákie niepogody náſtáły / że ich przedśiewźiećie rozerwáłá / zátym ſie poiednáli. Nuż náßy Bo- leſłáwowie Káźimierzowie / śluby czynili gdy tákie ſtráchy wi- dźiáne były. Stephan Batory do Połocká ciągnąc / wßytkie imioná Chrześćiáńſkich Kośćiołow zwoiowáne / przywróćić ślub vczynił / z ktorych ślubow odnioſł wielkie zwyćięſtwo. Tákim ſpoſobem my podnośmy oczy náße / á głoſy pokorne puśćmy do Páná / áby ſtrách z ſerc náßych znioſł / á łáſká- we oczy ſwe y twarz Oycowſką nam pokazał / chcemyli vyść tego złego.

Inſtemus precibus, Deus vt has molliat iras
Fata augere poteſt, tollere fata poteſt.

W KRAKOWIE.
W Drukárniey Marcińá Horterynń
Roku Páńſkiego / 1619.